

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільх і святах.

БУЖОВИНА

Редакция і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Обструкція без кінця.

— 0 —

Засідане палати послів з дня 24-го с. м. було хіба лиш поправним виданем послідного. Опозиція зробила ще більшу бучу, як були веї попередні. Перед засіданем стала ся була ще прикра подія: президент Катрайн занедужав нагло в своїм бюрі в палаті послів; зімлів і аж по хвили прийшов знов до себе. Першої помочи уділили ему послі Яросевич, Відерсперг і Двожак. Занедужане було легке. Катрайн вже від давна терпить на якусь недугу серця, котра наслідком послідних подій в парламенті ще збільшила ся.

Провід в палаті обняв був пос. Абрагамович. Коли відчитано петицію міста Граца против розпоряджень язикових, повставив пос. Гохенбургер внесене, щоби петицію ту вписали до протоколу. Таких петицій наспіло 234, а лівця стала домагати ся, щоби кожду петицію відчитувано окремо, щоби над кождою голосовано поіменно і щоби перед кождим голосованем була перерва на 10 минут. Засідане тягнуло ся аж до 5 год. по полудни досить спокійно. Аж коли пос. Кайцль поставив внесене, щоби не робити перерви по кождім читаню петицій, настала страшенна буча. Крик, гук і стук були такі великі, що не можна було і слова зрозуміти. Більшість була за внесенем, опозиція протестувала а коли віцепрезидент подав до відомости, що внесене Кайцля прийнято, на-

стали сцени, яких ще парламент віденський не бачив. Посли стали бити кулаками в лавки, скочили одні до других, ганьбили себе найпоганішими словами, антисеміти і соціялісти о волос що не побіли ся, кидали книжками і паперами. Коли по перерві настав трохи спокій, відчитано кілька інтерпеляцій, а іменно: інтерпеляцію пос. Вахнянина в справі запомоги для вдовиць і сиріт по гр. кат. святищенниках; пос. Габермана, — длячого правительство утрудняє закладане кас Райфайзена. Пос. Вінковекій ставив внесене в справі платні учителів народних, а пос. о. Таячкевич в справі закона о управленю народностей. Буковинський пос. Тітінгер поставив внесене, чому помінають авескультантів жидів при іменованю адюнктів.

Се коротеньке справоздане з понеділка. Як бачимо з него і з попередних справоздань, з нашим парламентом круто дїе ся. Взявши на розвагу веї ті бучі з остатних тижнів у нашій радї державній, то виходить ось що:

Німці австрійські величають ся при кождій нагоді, що культурно стоять више від австрійських Словян. Крім того їм здає ся, що они пересмикнули спадщини по тих Німцях, що зложили теперішню конституцію; думають собі, що мають право до титулу правительственного сторонництва в тім значіню, що у своїх змаганях переходять традиції творців нинішньої конституції австрійської. А що граф К. Бадені остатними часами зробив уступку на

користь Словян (Чехів) і тим ніби скривдив Німців, ті дуже обурили ся і почали з Баденім війну парламентарну, т. зн. обструкцію, котрою спиняють веяку роботу послів.

Німці чваняють ся все своїм тактом політичним і великим розумінем державних інтересів. Але як би прийшло ся судити їх після тих буч, які витворюють в радї державній, то треба би їм відмовити не лише такту але й розуміню потреб держави. Вея їх робота теперішня має на ціли лиш то, аби вкрасти як найбільше часу, потрібного на пильні справи державні, аби вкрасти як найбільше грошей, складаних податниками на посольські дієти.

Так они почали обструкцію, а чим далі, тим добирали ще острійших способів.

Поставили кабінет Баденіого в стан обжалованя і в нарадах над сим внесенем поводили ся, як п'яниці в коршмі. Рада державна виглядала часом так, як улица з бездушною, крикливою, необачною товпою. В товпі (хоч би і в парламенті) інтелігенція одиниць, як звісно, обнижає ся. Можна то замічати на ріжних вічах, акціях виборчих і т. п., товпа мислить і дїлає инакше, як поодинокий чоловік, що стоїть одинцем. Сам посол про себе може бути і розумний чоловік, та як попаде у громаду загоріліців, то і сам голову стратить і не допустять его прийти до розуму.

Велика мусїла би бути ціль політична, щоби осягнене єї могло затерти деморалізацію і шкоду, викликану такими спосо-

КОМІСИЯ.

(З оповіданя селянина).

Ми були бідні. Не було в нас ні волів ні коней, навіть і коровини не було, було лиш кілька овець з ягнятами, від котрих ми мали і вовну на сердаки і скором, коли доїли ся. Ягнят дядя ніколи не продавали, щоби, як базали, мали мама в скоромний день що в юшку кинути, тай шкірок на кожухи треба було. Хата наша, відколи я єї запам'ятав, стояла низенька, з кождим роком все більше клонилася до землі, неначе та стара бабуса, що збирає ся вже сеї світ покидати. То дядя не раді були тому, бо грошей не було, щоби нову поставити, взяли і попідирали єї зі веїх боків стовпами... Коло хати малий огород каменистий з вишневым садком а в поли одна нивка, шнурок поля, що мама від свого дяді в посаг дістала: от і все наше господарство. Дядя заробляли як могли, а зароблений гріш складали до кунки і до своєї нивки наймали на роки звичайно ще одну або дві нивці, щоби було де кукурузи посїяти та барабульок покласти. Так жилось нам не зле, а я був тогди ще малий, був дуже щасливий. Бувало весною вижену мої любі овець на убіч; они скубуть травцю, ягнятка коло них вибрикують, соловій у вишнях співває, а сиджу собі на скелі та в сонівочку виграваю: а задзвонять до школи, то я овець до кошари а сам книжочку під паху тай потоком стежочкою чимчи-

кую учти ся. А прийду на полудне зі школи, то на мене все обід чекає, все тепленьке: молоко в горнятку в печі а кулешка в рушнику завита під подушкою, щоби не вистигла. Не одну з тих давних щасливих хвиль ще як нині бачу перед собою. Мама сидять на мураві в холоді під хатою і шиють мені сорочку. Я сиджу коло них і дивлю ся на блискучі літтки коло назухи моєї сорочки а мама тихо співвають:

Ой ший же єя, сорочечко,
Ой ший же єя гладко,
Вберу а тебе мєє рідне
Любеньке дитятко.

Бо то мамка а шовку прязла,
В срібних кроснах ткала,
Щоби свого сінка Йванка
На Великдень вбрала.

Ой стелїть єя, дітточка,
В золотий віночок,
Щоби снів та лєдїв,
Як ви, мій сніночок.

— Ану ще сеї мамко! — прошу. Они знов співвають а я слухаю, тішу ся тай мама тішуть ся.

Добре було мені тогди, та лиш не довго. Настала слотава весна, а дядя як надто аж дві ниві кукурузою засїяли; як єї виспати? Два три дні дощ, днину парить, тай знов дощ. Хопти на поли гудять, кукурузу передогоняють; она аж просить ся санати. Та що-ж, блисне погідний день, то кождий біжить з саною на свою ниву. До другого не піде, хоть би єму і лева

на днину давав; як же йти, коли своє пропадає. А дядя та мама що самі годні? Скоро лиш покаже ся сонечко, то они обое в поле; сапають, розминають ся до пізнього вечера, а хієна не видко. У вечір лагодять мама вечерю а дядя бігають по селі за сапальниками. Що-ж хоть і обіцяє ся хто піти, та рано — дощ. Дехто, в кого челядно, вже й обсапав ся, а в нас ще й половини нема чистих.

— Пропаде наша кукуруза — кажуть дядя. — Кличмо, жінко, клаку, чей се нам поможе ви-карабкати ся з клопоту.

В понеділок припадало церковне святце а в неділю цілий день божий старі мої просили на клаку; мало не в кождій хаті були та по гуєці соли, а у вечір ще й скринника обіцяли. На другий день коло полудня прийшло більше як двацять сапальників парубків і дівок. Дома їх дядя добре угостили і повели в поле. А мама дома варять та печуть, як на весіле ладять ся.

Над вечір роздав ся снів на горі; ідуть наші сапальники. Слава Богови, досапали. Дядя і мама такі раді, а я аж смачу з утіхи. Заграла музика і пішов на подвірю танець. Половина села злягло; хто старший дивить ся, молоді гуляють. Дядя ходять по подвірю з горівкою і чєстують веїх, навіть і тих, що не робили. Клака так має ся; гора з горою не зійде ся, а ми люди, тай треба веїм догодити, щоби, потім не горіли, що скупий. Так і коло вечері було, хата битком набита і в снігах повно; а кождому дай! Горівки більше як за десять лєвів мандуло ся а за їду і не споминати. По вечері знов та-

бами, як обструкція. Тимчасом ціл Німців крайно самолюбна, німецька, партійна. Творцям скандалів не йде о інтереси держави, ані навіть о інтереси народности німецької, лише йде їм о ратоване захитаного власними похибками дотеперішного свого верховодства. Для сего партійного верховодства, неоправданого в Австрії, де живе тільки Словян, небезпечно є вимірене справедливости ненімецьким народностям Австрії. Так уже само розпоряджене язикове для Чехії і Морави, розпоряджене видане не для підбурення, лише для втихомирено міжнародних суперечок, видало ся Німцям нападом на їх права і нарід.

Коли Німців ганити за їх поступоване в радї державній, они покликають ся на то, що перше робили так само антисеміти а потім Молодочехи: а се вже забули, що они обструкцію сих двох сторонництв у свій час дуже ганили. Видко з того, що для парламентаризму нашого на стали тяжкі часи.

Рускі послы, хоч три з них є против Баденіого, не годять ся з таким поступованем Німців!

Наші селяни за морем.

Вражїня з Канади о. Нестора Дмитрова.*)

(Дальше.)

Stuartburn — се найбільша руска колонія в Manitoba — положена на полудне, о 9 миль від North Dakota. З черги вибрав ся я там дня 29. цвітня о 8. год. рано з Winnipeg. Разом зі мною їхала одна родина з Борщівського повіту і двох уже обивателів з Stuartburn, що вийшли були піхотою 54 миль на стрічу своїх краян. Треба знати, що для іммігрантів є особна класа з дерев'яними лавками. Розуміє ся, що я всїв поміж наших людей і вишитував ся докладно про все, що мені було потрібно знати. Годї мені не спімнути про мое товариство подорожи — оно би навіть гріхом було, як би я не спімнув. Двох людей, обивателів зі Stuartburn, виглядали вже досить по людски, резонували, сьміяли ся з біди галицької і оповідали про свою будучність, яка

*) Гляди число 102 „Буковини“.

їх чекає в Канаді. Чоловік, що сьвіжо приїхав з Галичини, слухав уважно, отворивши губу — а жінка брудна, нехарна в галицькій одежі дрімала з дитиною на руках. Двоє більшеньких дїтий ходили собі по соре, як по кораблі, що недавно опустили. Не треба додавати, що й дїти були відстрашаючо брудні.

Кондуктор, що перетинав білети, вичитав на моїм білеті, що я Priest, і видивив ся на мене дуже значучо — тай потім відвдячив ся мені за те, що я всїв разом з тими брудними людьми, але про се я пізнійше згадаю. Побалакавши доволі про се і про те — я витягнув з кишені газету і почав читати. Жінка півголосом шепче чоловікови: „То ксьондз наші папери читають?“ Ні, відзиваю ся я — то газета. „Та то газета?“ Ви не виділи ніколи газети? „У, та деж я виділа?“ Я довідав ся опісля, що в тім селі, звідки они походять, доперва 1884 р. школу завели. О ти славна просьвіто галицька! О ви райці ради шкільної краюї! О ви штайрамти австрійські, — та деж та кровава праця нашого народу поділа ся? Де ті мільони податків на те драгтивне шкільництво галицьке? Чи чув хто таке? В Галичині доперва 1884 р. школи. Ні! Американець не повірив би мені, хоть би я присягав ся.

З такими гадками приїхав я до Dominion City. Почтар зі Stuartburn забрав мене на свій віз і я усадовивши ся вигідно на мішках муки, котрі він віз для наших людей, їхав поволи 20 миль. Англик собі по дорозі свистав, присьпігував. Коні ішли помалу, а я змерз таки добре, бо північний вітер стягав зими з ледівців. Вкінци дібрали ся ми на місце пізно вечером і я замешкав в гостиннім домі Петра Майковського. На другий день рано вибрав ся я оглянути наші фарми. Перша фарма, котру я побачив, належить до бувшого економа, з роду Вірменина. Тимчасова хатинка, тимчасова загорода злагоджена вже в пізній осени виглядає дійсно на тимчасове. Слідуюча фарма, яку я подибав, була фарма нашого заможнійшого мужика. Хата простора, як доброго гадзи в Галичині, будинки господарські порядні — на подвір'ю стоїть віз за 60 дол., плуги — в стайні 4 воли, 2 корови і 1 теля. За хатою виорано — подальше ліс чистенько випрятаній. Якось мило поглянути на таке гадзівство. Чоловік сей привіз з собою до 500 дол. готівки і з трома хлопцями заощадливо заходить ся коло гадзівства. Я певний, що сей чоловік за яких 5 літ зажене в кут старих фермерів Англіків і Німців, бо про Французів нема вже що й говорити.

Слідуюча фарма належала до біднійшого чоловіка. Нещасте, яке ему в зимі лучило ся —

бо згнула корова і теля — прибило его, а ще більше его дїти, що мусіли вибачати за молоко. В хаті сего фермера, як і всюди, подибав я побіч англійської кухні, галицький пец до печеня хліба, котрий своїм червато-образним подобієм забирає половину хати. На літо обіцяли ті чудовища повиносити з хати.

Недалеко стояла хатинка бідного чоловіка, котрий 4 центи привіз до Winnipeg і навіть їх мені показував — казав, що до смерти буде їх при собі носити. „То егомосьць послідні каплі крови моєї“ — казав бідний чоловік. В Галичині обдирали бідного мужика всі по порядку. Почавши від пана старости, а скінчивши на Мошку, котрий найбезличнійше в сьвітї допоминав ся о якийсь довг і грозив, що буде телеграфувати до Львова до поліції, щоб его не пустили. Бідний мужик перестрашений дав всім відчїпного. По дорозі всюди знов давав відчїпного і втікав в розпуці від галицької біди — а як уже переїхав такі сьвіти, як з Борщова до Winnipeg, то лишило ся ему 4 центи з 8 соток: то дійсно послідна капля его крови. Де-що трешка заробив чоловік і потяг на земельку сьвяту. Вимірили ему лани просторі, що ледви оком доглянеш фарми, та що з того, коли нема чим почати, хоть головою об осіку товчи. Але наш чоловік не закладає рук. Серед лотої зими рубає дрова і ставить хатинку, бідну хатинку, але таки поставив і живе тай надї не тратить — „бодай дїтям моїм буде лекше“. Так, дїтям буде вже зовсім добре. Дїти наші то така надїя та така солодка вірада для батька збідженого, споневіряного! І справді! Відрадно дивитись які кольосальні поступи роблять наші дїти. Старші хлопці і дівчата служать у маючих фермерів, учать ся розуму і набирають оглади, підпомагають, а навіть удержують цілу родину. Молодші ходять до школи і поступаючи своїми дивують Англіків. Я подибав дівчатка, котрі зовсім добре розмовитись можуть по англійски. Дїти то будучність наша — они вже тепер дуже благодатно впливають на родичів.

Вертаючи від наших людей, вступив я до фермера Англіка, котрий ту вже 7 літ сидить. Правда, в него в хаті уряджено, як у культурного чоловіка. Дівчинка грає на фортеп'яні, сам він чоловік не дурний, але на подвір'ю в его господарці нема ладу. Худоби богато понад 30 штук, але она така мізерна вийшла з зимового догляду і з тої буди-стайні, що аж жаль дивитись. Знаряди господарські, машини ріжного рода гниють на подвір'ю, але за те коні добре і старанно годовані. Наш чоловік під взглядом маєтковим висше буде стояти за 7 літ від Англіка.

пец, і так до півночі. — Так ми позбули ся клопоту з кукурузою. Дядя підписали арендареві за горівку вексель на 20 левів уже з лихвою з речинцем до першої Богородиці і в нас знов спокій, як то кажуть, мов сьвяті хату перелетіли.

Час минає скоро, а вже довжникови то як на ластів'ячих крилах летить. Дядя ще й не роздумали, відки роздобути би гроший для арендара а ту вже й перша Богородиця: вже й жид прийшов, о довг уминає ся. Дядя просять, щоби ще пождав, а він лиш головою крутить.

— Зле буде — каже і з сим вийшов з хати, не повів ні сак, ні так. Ой та було-ж і зле, як Мехель казав. Та коби хоть був нас остеріг, що подасть до суду! Де там, не сказав нічого: а подав, нехрист, подав!...

Іду я раз веселий зі школи до дому, дивлю ся, наворачає гурток людей у наші ворота, а межі ними наш писар, двірник, арендар і якийсь пан з суду з паперами під пахою. — Чого се они? — думаю. — Они і фіру з собою мають, а у нас нічого на продаж нема. А може они баранчики хотять купувати, а мені було би за ними так жаль...

— Се з суду комісія їде твого дядю фантувати за гроші, що винні арендареві — каже до мене наш сусід. Боже, як мені тоді страшно зробило ся! Хоть я не знав, як то фантують, але видів, що они не в гості до нас ідуть.

Прийшли всі перед хату. Мама як їх узріли, то аж в руки сплеснули, та в плач, а я собі, хоть і не знаю чого. Одні поставали на дво-

рі, другі пішли в хату, а арендар ходить по подвір'ю тай — щось ніби шукає — штуркує палицею в оденче; до кармника, до кошари зазирає. Я трясу ся як риба. Мама втихомирюють мене; імили мене за голову, цілують, приговорюють, щоби я не бояв ся, самим же сьлози цюркоком течуть по лиці. Пан з суду прочитав з паперів, що дядя винні за горівку арендареві 20 левів а тепер з коштами уже 30, та тому, що на речинець довгу не віддали, прийшла комісія фантувати нас. Тепер наступила страшна година, котрої до віка не забуду. На сам перед забрали носінаки всю одїж з жердки, навіть і мій сердачок, що лиш тиждень, як принесли его дядя від кравця; не натїшив ся я ним! Потім стали шарити по великих жердках при стїні. Взяти налавники, взяли пологна, вовняні биті верені, мітки крашені і некрашені: все пішло на віз. Нарешті отворяють і скриню, беруть білизну і — виймають мою сорочку з лілітками, що то коло неї мама, вишиваючи єї, так красно сьпівали. Лиш узрів я єї в руках грубого пана з суду, як не вцеплю ся сорочки та як не крикну: „Не беріть мою сорочку, бо то мені моя мамка зшила!“ і тягну кілька мога ему сорочку з рук. Він розлютив ся і мене, хоть ще дитину, в груди дюгом, а сорочку кинув арендареві. Я полетів без памяти аж під поріг та лиш як крізь сон чув, як жидиско на ціле горло зареготав ся.

— Як сьмієте мою дитину бити?! — викрикнули ся дядя на пана.

— Ти ще рот отворяєш?! гримнув він на них. — Зараз в ланцухах будеш!

Так дядя й замовкли; взяли мене за руку, дали води напийти ся, щоби до мене страх не цофнув ся і вивели на двір. Що діяло ся дальше в хаті, не знаю — знаю лиш, що все з хати навіть і подушки забрали. Були би і вівці взяли, але они пасли ся тогди на убочі. Хто лиш їде дорогою, повертає до нас: всі як на яке диво ззирають ся. Прийшов і наш сусід Василь, далекий мамия вуйко, багатий але дуже скуний чоловік.

— Що небого? — каже до мамі — біда!

— Ой біда, вуйку, біда — кажуть крізь плач мама; — адїть забирають все з хати. Зробіть нам так добре, вуйку, позичте нам 30 левів, та най не роблять жиди сьміху з нашої хати; у нас є тепер гроші, а ми не забавимо віддати, ще й процент дамо, який самі схочете.

— Що-ж, то гроші з волів, я їх не можу розривати. Не можу...

Вийшли і дядя на двір, і они просять. Ні, не хоче. Мама аж на коліна перед ним упали, до ніг ему прападають, благають: Вуйку змилуйте ся, вуйку дїти маєте! Але хто камінь ублагає?

— Та як би я міг, то зробив би вам се, а так видите, що не можу. — Сказав се і пішов, вихолїтуєчись, до дому.

Дядя походили ще, до кого міркували, то до одного, то до другого сусіда, та ніхто нічого не позичив, хоть у неодного гроші дармо лежали в скрині. Такі то наші богачі, біднійшому від себе помочи не хотять. Они ще й тішуть ся, скоро тому яка пригода лучить ся, бо тогди на его поле зуби остряють. Не було иньшої ради,

Під вечер поставили наші люди в лісі крест і престол, тай тішили ся, що в неділю будуть мати велику параду з дозою — але на жаль парада не дописала. В ночи зірвав ся вихор, почало гриміти і блискати, а рано внаві сніг, гонений північним проникаючо зимним вітром. Серед тої страшної ночі я бачив пожеар, величавий і страшний пожеар. О кілька миль подаліше палили ся перії (стени). Се дуже лютий ворог для фермерів в літню пору. — Так лютого зимна, як було тої неділі, я в житю не зазнав. Чути було, як зимний вітер кости проникав. Загріти ся годі було. Всі ми екостенті зібрали ся до стору, де я відправив Сл. Божу і висповідав 87 людей. Богато задля страшного зимна не поприходило.

Наших людей на тій кольонії находить ся нині вже 45 родин, разом 175 душ. Перших 24 родин осіло 19. серпня 1896 р., відтак прийшли в осени, а навіть і в зимі, тай тепер тягнуть ся по кілька родин на ту кольонію. Люди наші походять з повітів: Заліщицького, Борщівського, Коломийського, з Буковини і 1 родина з Товмача. Найбільше образовані люди і приступні до культури суть люди з повіту коломийського, що вчисляє ся безперечно до заслуг радикальної партії, тай і тому положено економічно-суспільному, в яким наші люди з тих сторін находили ся. Найбільше темні люди, то суть Буковинці. Їх жінки за ціну життя не хотять перемінити одягів, тай дїтти до школи не посилають.

Земля ту загально добра, подекуди єсть каміне, але каміне, котре напшло колись і стирчить на верхи. Сїножати знамениті, орного поля досить, ліса подостатком. В лісі подибав я дві сливи, вишні, а навіть виноград. Родить ся ту всяка огородовина. З пашні родять ся пшениця, бульби, овес, ячмінь і др. Околиця на винає худоби дуже пригідна. До North Dakota всего 9. миль, отже на літо ідуть наші люди на жнива, там і зароблять від 40—60 дол. Наоколо богаті фермери, котрі потребують робітника і добре ему платять. Прим. хлопець 15-літний побрав минавшого літа по 16 дол. на місяць. Зимовою порою платять по 4 і 5 дол. в місяць. Я стикав ся дотепер безпосередно з сотками наших людей, однак ані від одного чоловіка не чув ще, щоби було ему ту гірше, як в Галичині, хоть він в перших початках мусить іноді страшно бідувати. Справді, нема здає ся на світі краю, котрий би був гірший для нашого чоловіка, як Галичина. — Для бідніших роздавав ряд через зиму муку, а урядник Карстенс, котрий їм ту муку привозив і розділяв, ухотив за Рудольфа, — і ще нині наш темний мужик дав би собі голову втяти, що се Рудольф. Навіть

писали люди листи до него, називаючи его Найяснійшим Рудольфом.

При тій темноті наш бідний мужик страшно лукавий і не зичливий своему братови. Один маленький примір: В Stuartburn осів чоловік над рікою і поклав собі хату. Другий побачивши, що се добре місце, осадив ся собі по другій стороні ріки і почала ся сварка. Ходять они оба до Winnipeg на терміна і вкінці дістали таке оречене. Фарму треба розколоти на дві половини, так щоб жадному не було кривди. Невдоволений мужик приїхав до дому і загрозив своему сусїдові, що сокирою зарубає свого сусїда, а сам піде до криміналу, як той не вступить ся! Такі простори землі, такі лани, а таке погане лукавство галицке! Один мужик загрозив другому процесом, як той пустить худобу на его фарму — але се пусте, бо він навіть не знає границі своєї фарми. То все згине з часом, як наші люди троха обтрясуть ся з тої дуски галицкої.

Прикра, дуже прикра річ для нашого чоловіка без церкви і священника, але перні кроки в тім взгляді я вже поробив. Сподію ся, що в осени люди зачнуть в Stuartburn будувати церкву, а з весною повинен прийти священник. Розуміє ся, що мусить ту прийти священник жонатий, добрий господар, чоловік енергичний і людський, котрий-би приміром своїм світлив людям. Священник самотний не в силі би жити серед тих непроходимих прерій і лісів.

На церков дає ряд 40 акрів землі, а священник ad personam міг би собі взяти 160 акрів. В кожій місцевості я стараю ся вибрати землю і потрібні формальности перепроводити.

В понеділок 17. цвїтня я вибрав ся раненько фірою до Dominion City і ту приїхавши в полудне застав дві родини наших людей, котрі приїхали з Winnipeg до Stuartburn. Вітер тягнув дуже зимний. Жінки з дїтьми розтаборились коло магазину, а чоловіки шукали за фірами. Цікаві бойси американські зібрали ся гурмою і оглядали наші славні чоботи і брудні кожухи галицкі. Здалека і Індіанці підсьміхували ся і зпід лоба гляділи на своїх товаришів. Я почав з ними розмовляти, а кондуктор за плечима каже до другого чоловіка: „отсе priest тих людей“. „То не твій business“ відрубав я ему і поїхав до Winnipeg, щоб зараз на другий день удати ся в далеку дорогу, бо аж до Edmonton.

Одно миль сточила, одно миль і подїрали а рещту самі жиди звівечили. Що кому казати? Заходити з жидом в право? коли він зі всіма знає ся! — Най ему Бог заплатить! — сказав дядя тай дали спокій.

За якийсь час мої старі знов трохи полати ся, справили одежинку собі й мені, але з довгу вийти якось не могли. Вуйко все тримав більшу половину ниви за лихву а ми в него за ретину робили. А як то тяжко на своїй риві другому робити, то лиш Бог святий знає!

І так ми лишили ся через клаку та прокляту горівку з половиною нивки і з довгом; на чім тут жити, ще й довг віддати? Дядя робили, робили та з тяжкої праці і журби пішли завчасу з божого світа, не зазнавши добра. А мама гчили ся зі мною як серед води. Не жите нам, а мука. До того мама з гризоти по дядеви ще й в недугу впали та мало не два місяці перележали. О тогди то я мав ся! Все лиш до мене одного приперло. І зварити, і випрати, і хору маму обійти — все лиш я. Але як всему лиху на перекір перебули ми і ті часи. Бог допоміг, мама з слабости підіймили ся, і ми привикли поволи без дяді самі бідити. З часом я підріс, а коли став порубком, перебрав ту нещасливу господарку вже на себе. Раз пішов я до двора, взяв у пана 30 левів на рік на роботу і віддав вуйчови довг. Так прийшли ми знов до нашої цілої нивки, однак добра не доробили ся. Як бідували, так і бідуємо та лиш потїшаємо ся тим, що є ще й бідніші від нас а живуть.

Іван Бажанський.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 23-го мая 1897.

Справоздане посольське. В Старій Жучці в громадській канцелярії буде здавати справу посол др. Стоцкий зі своєї діяльности в соїмі краєвім в неділю дня 29. мая. Збори розпочнуть ся о год. 3. по пол. і на них запрошує посол всіх виборців із Жучки і з околиці.

Книгарска мізерія. На всій Русі маємо тільки одну-одніську книгарню Ставропигійського Інститута у Львові, що має і свій склеп (книгарня тов. ім. Шевченка ще не має). Ся книгарня може тільки заспокоїти потребу для Львова. Але наша читаюча публіка в більшости розкинена по провінції. Тому тяжко і поволи доходить до неї літературні новости. Книжки тільки і на те друкують ся, щоби їх миши їли по магазинах, ніхто їх не купує, ніхто не читає. Тій нашій книгарській мізерії можна би зарадити бодай в часті в той спосіб, щоби сільські крамниці, рускі кушці і Народні Торговлі (де они вже є) старали ся о позволене кольпортажи і тримали бодай періодичні твори у себе на складі. Є досить періодичних видавництв у нас, що мають тривкішу стійність і які радо купувала би публіка, коби були під рукою. Житє і Слово, Зоря, Універсальна бібліотека, видання Просвіти і др. находили би тим способом купуючих. Очевидно, що з того була би подвійна користь, а рух літературний зміг би ся значно.

До часу збанок воду носить. В Берліні в однім з городів показує стрілець Крігер свої штуки. Він такий певний у ціляню, що стріляє з рук своєї 22-літної сестри найменчі предмети з пальців, з рамена або з голови. Минувшої неділі пописував ся він перед 4000 цікавої публіки. На конєць продукцій, що визивали подив і оплески зі сторони приглядаючих ся Берлінців, хотів Крігер виконати стріл через зеркало. Сестра поставила собі на голову шклянну кулю а брат обернув ся до неї плечима і дивлячи ся в зеркало вистрілив назадусь. Дівчина, що стояла доси спокійна і усміхнена, бо певна неомийної руки брата, скрикнула переразливо і упала на землю. Прискочили до неї, почали ратувати, але ратунку вже не було, бо куля поцілила єї в самі уста. Нещаслива сконала по кількох мінутах а зворушена публіка розійшла ся і певно зарікала ся на другий раз дивити ся на такі страшні штуки.

Чудом спасло ся дитя, на котре сими днями за Устріками наїхав залізничий поїзд. Мале стояло на шляху поміж шинами і з пальчиком в устах дивило ся на зближаючий ся поїзд, котрого машиніст, спостерігши дитину, не міг уже задержати. Поїзд здержав ся аж тогді, коли дитя було вже під ним. Глядять за пошарпанним тілом, а тут — чудо! Мале лежить на землі, усе з пальчиком в устах.

Грім. В Завидчу під Бродами вечером дня 19. мая ударив грім у фіру, що їхала гостинцем. На фірі їхало двоє парубків, двоє дівчат і жидок, син економа з Ляшкова. Грім ударив жидка і убив его на місци, а рівночасно поразив позісталих і заналив на них одїж. Всі тяжко понарені і втратили слух. Надто удар грому так переразив коні другого воза, що сполошили ся і перевернули віз, а поганяючий парубок вилетів з воза і поломив собі ноги.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 26-го мая 1897 року.

Відень. Комісія адресова приняла адресу більшости. Президент міністрів, граф Бадені заявив, що програмою правительства не може стати адреса в цілости; але тим менше не може правительство приклонити ся до інтерпретації меншости. В престольній річи виражено ся з

як лиш просити Мехля, щоби не продавав одежини, а чекав хоть ще який час, доки не встарають ему грошій. З тяжкою бідною упростили его, що обіцяв з ліцитацією ще шість неділь почекати. Пан ще щось писав, а потім забрали ся всі, лишивши як пустку порожню нашу хату. По відході комісії ми всі лиш віддихали так, як коли-б того дня страшну бурю пережили.

Від того часу не бачив я вже моїх родичів веселих, все були смутні, і мені смутно було. Мама нераз плачуть та приповідують: „От, я ночий не досипяла, прала, ткала, старала ся, а тепер все в жидів змарнує ся!“ Слухаючи таких слів, мене як гранію пекло на серци; але що-ж я міг тут помочи? Радять ся мої старі нераз і до півночи, як і що почати, щоби грошій для жидка накопирати; речинець уже близько, а жид продасть все. Та яка то вже рада бідних! Обертай як хоч, а все дірою на пату. Вихід був тут лиш один: дати кому за 30 левів в застав половину нивки. Мама пішли таки до вуйка, знов просять, за поле не споминають, думають, що оборонять. Але де! — Не можу і — не можу. Коли-ж спімнули за риву, зараз вуйко як не тот став.

— Як би на поле, то мусів бим вже позичити, — проговорив з під вуса вуйко.

— Що робити, та най вже буде; беріть половину ниви, та давайте гроші — кажуть мама. Вуйко закликав двоє свідків, виймив з скрині три десятки, дав гроші свідкам а єї мамі. Ще таки того самого дня понесли їх дядя арендареві а над вечер привезли зафантовану одїж. Привезли, та що з того, все знищене ні на-що

розвагою про автономію соймів і правительство рішене перевести її не з політичних причин але з практичних, щоби улегчити працю в раді державній. Президент-міністер відширає від себе закид мовби хотів повалити законодавство, він хоче справити его в законодавній дорозі. З той стежки, яку вказує правительству престольна бесіда, оно не дасть ся відвести.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомленя
(Schulnachrichten)
 є на складі
 в друкарні „Рускої Ради.“
 Просимо о замовленя.

„Дністер“
 товариство взаїмних обезпечень
 у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.
 перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливою найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятій рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після заключень рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після воїх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші услівя і видає полїси і квїти в рускій мові.

Зголошеня о удїлене агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ
 повинна находити ся
Народописна карта
 українсько-русского народу,
 владжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.
Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.
 Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.
 Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

із Найвисшого приказу
 Его ціс. і кор. Апостольского Величества
 устроює ц. к. дирекция льотерійних доходів
XXXI. Ц. К. ДЕРЖАВНУ ЛЬОТЕРІЮ,

з котрої чистий дохід присвятить ся
ЦИВІЛЬНИМ ЦІЛЯМ ДОБРОДІЙНИМ

сеї половини держави, між ними і 6000 зр. на
„РУСКИЙ ДІМ НАРОДНИЙ“
 в Чернівцях.

Ся льотерія обнимає **7816** виграних в готівці,
 поділеных на
148 виграних головних із **3834** попередними і **3834** слїдуючими
 в загальній скількості
165.000 корон в золоті та **100.950** зр. ринських а. в.

Тягнене послїдує невідклично 10. червня 1897 о 12. год. в пол. Оден льос стоїть **2** зл. ринських а. в.

Льоси продає і адміністрация „Буковини.“
 Льоси можна купити і в ц. к. льотерійних урядах, у воїх льотерійних колектурах, в продажах тютюну, в урядах податкових, почтових і телеграфічних, в конторах виїни, в урядах естаций желїзничих і др.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ
 від дня 1-го мая 1897 після часу середно-европейского.

ВІХОДЯТЬ З Чернівців					ПРИХОДЯТЬ ДО Чернівців							
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Бояна, Новоселиці	645	430	—	—	—	з Новоселиці, Бояна, Садагури	—	1113	950	—	—	
з Глібоки					до Глібоки							
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—	
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і пятниці.					Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понедїлок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. злини до 31. вересня що понедїлка і четверга; третій поїзд не їде в понедїлок.							
з Гадікфальви					до Гадікфальви							
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	855	115	550	747	
з Гатни					до Гатни							
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	—	—	—	
з Іцкан					до Іцкан							
до Сучави	327	630	1009	216	718.	з Сучави	442	842	130	630	837	
з Вами					до Вами							
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	259.	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна в естациях Вами, Драгона і обох Молдавицях.					Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати можна на естациях Вами, Драгона і обох Молдавицях.							
з Карапчева					до Карапчева							
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—	
Перший поїзд їде що понедїлка, другий з винятком понедїлка, щїтий кождої дня.					Перший поїзд їде що понедїлка, другий з винятком понедїлка.							

□ поїзди пошійні; * поїзди особоні; без знаку поїзди мішані. Час середно-европейский їде о 46 минут пізїйше від черновецкого часу; щїтий час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. рано і зазначає ся підчеркнїем минут.

